

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบนำตนเองที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสังคมศึกษา และความพึงพอใจต่อการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5” ในการวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์คือ

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสังคมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบนำตนเองและการจัดการเรียนรู้แบบปกติ
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบนำตนเองและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบปกติ

สมมติฐานของการวิจัย คือ

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสังคมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบนำตนเองสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบปกติ
2. นักเรียนที่เรียนด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบนำตนเองและแบบปกติมีระดับความพึงพอใจต่างกัน

ตัวอย่างประชากรในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนท่าอุเทนพิทยาทิต ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 ในการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างผู้วิจัยดำเนินการคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) แล้วพิจารณาเลือกห้องที่มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับใกล้เคียงกัน โดยนำคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมของนักเรียนทั้งสองห้องมาหาค่ามัธยิมเลขคณิต (\bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าสถิติทดสอบที (t-test) ปรากฏว่า ทั้งสองห้องมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แล้วดำเนินการจับฉลากได้นักเรียนห้อง ม.5/1 เป็นกลุ่มทดลอง และนักเรียนห้อง ม.5/2 เป็นกลุ่มควบคุม ซึ่งกลุ่มทดลองจะได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ นำตนเอง กลุ่มควบคุมจะได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบปกติ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ 1) แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษามีลักษณะเป็นแบบทดสอบปรนัยชนิดเลือกตอบ (Multiple Choices) จำนวน 40 ข้อ ซึ่งมีค่าความยากง่ายอยู่ในระดับ 0.20 – 0.80 ค่าอำนาจจำแนกอยู่ในระดับ 0.20 – 0.70 ค่าความเที่ยง 0.618 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการหาค่ามัชฌิมเลขคณิต (\bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าสถิติทดสอบที (t – test) 2) แบบวัดความพึงพอใจต่อการเรียนรู้วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่ามัชฌิมเลขคณิต (\bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ส่วนเครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง คือ แผนการจัดการเรียนรู้แบบนำตนเอง และแผนการจัดการเรียนรู้แบบปกติซึ่งมีระยะเวลาในการทดลองสอน 6 สัปดาห์ จำนวน 12 ชั่วโมง

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยทั้งในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยก่อนเริ่มวิจัยได้ให้นักเรียนทั้งสองกลุ่มทำแบบทดสอบวัดความรู้พื้นฐานกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ก่อนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแบบการจัดการเรียนรู้ พบว่า นักเรียนทั้งสองกลุ่มมีความรู้พื้นฐานทางสังคมศึกษาไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 หลังจากนั้นผู้วิจัยก็ได้ดำเนินการทดลองตามแผนการจัดการเรียนรู้แบบนำตนเองและแผนการจัดการเรียนรู้แบบปกติ

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างนำตนเองมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสังคมศึกษาสูงกว่านักเรียนกลุ่มที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างนำตนเองมีความพึงพอใจต่อการเรียนรู้น่ากว่านักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสังคมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบนำตนเอง และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างปกติ

แบบปกติ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ได้ตั้งไว้ โดยกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบนำตนเองมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสังคมศึกษาสูงกว่ากลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบปกติ ดังประเด็นต่อไปนี้

1. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบนำตนเองที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสังคมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบนำตนเองมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสังคมศึกษาสูงกว่ากลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบปกติ โดยที่กลุ่มทดลองมีค่ามัธยิมเลขคณิต (\bar{X}) เท่ากับ 28.17 ส่วนค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.05 ส่วนกลุ่มควบคุมมีค่ามัธยิมเลขคณิต (\bar{X}) เท่ากับ 23.07 ส่วนค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.02 และจากค่าสถิติทดสอบที (t - test) เท่ากับ 9.501 นั่นคือคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มทดลอง กับกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

นักเรียนที่ผ่านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบนำตนเองสามารถพัฒนาความรู้ ความคิดริเริ่มด้วยตนเอง ซึ่งผู้เรียนจะวิเคราะห์ความต้องการที่จะเรียนรู้ด้วยตนเอง ทำให้นักเรียนเป็นผู้ที่คิดเป็น ทำเป็น และสามารถแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ด้วยการตัดสินใจที่ถูกต้องของตนเอง นอกจากนี้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบนำตนเองนั้นช่วยให้นักเรียนได้ทำการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ฝึกความรับผิดชอบ จัดลำดับกระบวนการการคิดและประสบการณ์การเรียนรู้ในการเรียนอย่างมีอิสระด้วยตนเองจากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ จนบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ และสามารถประเมินตนเองในการเรียนรู้เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขในครั้งต่อไป ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับข้อสรุปของ อาชัญญา รัตนอุบล (2542 : 47) ได้กล่าวถึงการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองว่าเป็นการเรียนรู้ที่ผู้เรียนจะได้มีโอกาสสำรวจความต้องการ สามารถกำหนดเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ของตนเองได้ รวมทั้งมีโอกาสรับผิดชอบ จัดประสบการณ์การเรียนรู้ของตนเองและสามารถประเมินการเรียนรู้ด้วยตนเองอีกด้วยหรืออาจจะขอคำปรึกษา และความร่วมมือจากเพื่อนหรือผู้สอนก็ได้ และคณาพร คมสัน (2540 : 4) กล่าวว่า การเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง หมายถึง การที่ผู้เรียนมีส่วนร่วมหรือถูกกระตุ้นให้มีส่วนร่วมรับผิดชอบ ควบคุมการเรียนรู้ และปรับปรุงการเรียนรู้ของตนเอง โดยผ่านกระบวนการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ ผู้เรียนวินิจฉัยความต้องการในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง กำหนดเป้าหมายและจุดประสงค์ที่จะพัฒนาทักษะการวางแผนการเรียน การวิเคราะห์ กำหนดความต้องการในการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุนทรา โดบัว (2546 : 142) ได้สรุปผลการศึกษาซึ่งแสดงให้เห็นว่ารูปแบบการเรียนรู้แบบนำตนเองมีประสิทธิภาพสามารถ

พัฒนานักศึกษาให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองได้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วสุรัตน์ ฐวฑฒา ตระกูล (2543 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2543 ในโรงเรียนพระหฤทัย จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 264 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบวัดแบบมาตราส่วนประมาณค่า ที่ผู้วิจัยพัฒนามา จากแบบวัดความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของ นรินทร์ บุญชู ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองอยู่ในระดับสูง 6 ด้าน คือ ด้านการเปิดโอกาส ต่อการเรียนรู้ ด้านแนวคิดเกี่ยวกับตนเองในการเป็นผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพ ด้านความรับผิดชอบ ต่อการเรียนรู้ของตนเอง ด้านความรักในการเรียนรู้ ด้านการมองอนาคตในแง่ดี และด้าน ความสามารถใช้ทักษะการศึกษาหาความรู้และทักษะการแก้ปัญหา สำหรับลักษณะการเรียนรู้ด้วยการ นำตนเองในด้านความคิดริเริ่มและอิสระในการเรียนรู้ และด้านความคิดสร้างสรรค์อยู่ในระดับ ปานกลาง

ผู้วิจัยได้สังเกตในขณะที่ดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้แบบนำตนเองนั้นพบว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบนำตนเอง โดยเริ่มจากที่ผู้สอนสร้างสถานการณ์โดย ให้นักเรียนศึกษาใบงานแต่ละเนื้อหาสาระนักเรียนแต่ละคนมีความกระตือรือร้นในการคิดวิเคราะห์ วางแผนการเรียนรู้ และมีการแบ่งกลุ่มเพื่อที่จะศึกษาค้นคว้าหาคำตอบในประเด็นที่ศึกษาแต่ละเรื่อง อย่างเป็นระบบ โดยเริ่มเขียนบันทึกสัญญาการเรียนรู้เพื่อแสดงความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับ มอบหมาย เนื่องจากในสัญญาการเรียนนั้นจะกำหนดรายละเอียดของจุดประสงค์ เนื้อหา วันเวลา แหล่งความรู้ และจะต้องมีหลักฐานผลงานมาแสดงต่อกลุ่มในชั่วโมงเรียนต่อไป ดังนั้นการใช้ สัญญาการเรียนรู้ควบคู่ไปกับการเรียนรู้แบบนำตนเองนั้นเป็นสิ่งกำกับดูแลตนเอง ฝึกความ รับผิดชอบและตั้งใจทำงานให้สำเร็จบรรลุตามเป้าหมายและเวลาที่กำหนดไว้ ผลงานที่ออกมาของ ทุกคนทุกกลุ่มสามารถตอบคำถามจากใบงานนั้นได้ถูกต้องและทุกกลุ่มสามารถสรุปเนื้อหาของ บทเรียนเป็นแผนภูมิโมทัศน์ได้ถูกต้องทุกกลุ่ม เมื่อนักเรียนเรียนจบเนื้อหาแต่ละเรื่องนักเรียนจะ เขียนจดหมายถึงครู เพื่อสำรวจตนเองว่านักเรียนได้เรียนรู้และมีความรู้ในเรื่องอะไรมากที่สุด และ สิ่งที่นักเรียนต้องการศึกษาเพิ่มเติม พร้อมทั้งแสดงความรู้สึกรับต่อผลงานของตนเองในแต่ละชิ้น ซึ่ง สิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งสะท้อนข้อมูลย้อนกลับมาถึงครูผู้สอนสามารถรู้ถึงความสำเร็จ ผลที่ได้รับจากการ จัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบนำตนเองได้เป็นอย่างดี ดังนั้นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบนำตนเอง นักเรียนทุกคนสามารถกำหนดเป้าหมายในการเรียนรู้ ระบุทรัพยากรมนุษย์ และวัตถุ แหล่งเรียนรู้ ที่เป็นประโยชน์ในการเรียน สามารถเลือกวิธีเรียนเอง ประเมินผลการเรียนรู้ด้วยตนเอง และ สามารถนำกระบวนการกลุ่มมาใช้ในการวางแผนการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ สิ่งเหล่านี้สามารถฝึกให้ นักเรียนปรับตัวเข้ากับผู้อื่นได้เป็นอย่างดี และจะได้รับการพัฒนาตนเองทั้งด้านความรู้ ความคิด กระบวนการรวมทั้งลักษณะที่พึงประสงค์ดังนี้ โนลส์ (Knowles, 1975 : 17) ได้กล่าวถึงการเรียนรู้

ของบุคคลว่ามีความสำคัญ 2 ประการด้วยกันคือ 1) บุคคลที่เรียนรู้ด้วยการริเริ่มด้วยตนเองจะเรียนได้มากกว่าบุคคลที่เป็นเพียงผู้รับหรือรอให้ผู้สอนถ่ายทอดวิชาความรู้ให้ บุคคลที่เรียนรู้ด้วยตนเองจะเรียนอย่างตั้งใจ มีจุดมุ่งหมาย และมีแรงจูงใจ สามารถใช้ประโยชน์จากการเรียนรู้ได้ดีกว่าและยาวนานกว่าบุคคลที่รอรับการสอนแต่เพียงอย่างเดียว 2) การเรียนรู้ด้วยตนเอง มีความสอดคล้องกับกระบวนการทางธรรมชาติของจิตวิทยาพัฒนาการ เมื่อแรกเกิดต้องพึ่งผู้อื่น จำเป็นต้องมีบิดามารดาปกป้อง และตัดสินใจแทน เมื่อบุคคลเติบโตขึ้นมีความเป็นผู้ใหญ่มากขึ้นจะค่อย ๆ พัฒนาตนเองไปสู่ความอิสระไม่ต้องพึ่งผู้อื่นไม่ต้องอยู่ภายใต้การควบคุมหรือกำกับของผู้อื่น จะมีความคิดเป็นตัวของตัวเองเพิ่มขึ้น สามารถดำเนินชีวิตได้ด้วยตนเองและชี้นำตนเองได้

ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบนำตนเองนั้นช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพหรือมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านต่าง ๆ สูงขึ้น คือ ด้านความรู้ ความจำ ความเข้าใจ การประยุกต์ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่าทำให้หลังการทดลองนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบนำตนเองมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่ากลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบปกติ สอดคล้องกับงานวิจัยของ บุญศิริ อนันตเศรษฐ (2544) ศึกษาการพัฒนากระบวนการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเองของผู้เรียนในระดับมหาวิทยาลัยจากการศึกษาพบว่า เมื่อผู้เรียนได้รับโอกาสในการมีส่วนร่วมในการเรียนรู้มากขึ้น ผู้เรียนที่มีการพัฒนาการด้านการเรียนรู้ด้วยตนเองสูงจะแสดงพฤติกรรมที่เน้นคุณสมบัติของผู้ที่สามารถเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างชัดเจน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ความภาคภูมิใจในตัวเองที่มีสาเหตุเชื่อมโยงกับแรงจูงใจภายใน คือ ความพึงพอใจที่ตนเองพัฒนาได้ ถ้าพยายามอย่างจริงจัง นอกจากนี้การศึกษาพฤติกรรมของผู้เรียนในเชิงลึกพบว่า ยังมีปัจจัยสนับสนุนอื่น ๆ ที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง ได้แก่ ความกระหายอยากเรียนรู้ ความสนใจ ความชอบ ทักษะคิดที่คิดต่อการเรียน ภาษา หรือการเรียนในภาพรวมพื้นฐานทางภาษาดีพอสมควร การมีวินัยในตนเอง และความสามารถในการบริหารจัดการเรื่องเวลาของผู้เรียน ผู้สอน และวิธีการเลี้ยงดูในครอบครัว สามารถส่งเสริมให้เกิดปัจจัยเหล่านี้ได้

2. การศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบนำตนเองและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบปกติ

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบนำตนเองมีค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจต่อการเรียนรู้ในทุกด้านโดยรวมมีค่ามัชฌิมเลขคณิต (\bar{X}) เท่ากับ 5.28 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.49 หมายถึง มีความพึงพอใจต่อการเรียนรู้อยู่ในระดับมาก ส่วนนักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการ

เรียนรู้แบบปกติมีค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจต่อการเรียนรู้ในทุกด้าน โดยรวมมีค่ามัธยิมเลขคณิต (\bar{X}) เท่ากับ 4.45 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.62 หมายถึง มีความพึงพอใจต่อการเรียนรู้อยู่ในระดับค่อนข้างมาก นั่นคือนักเรียนที่เรียนด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบนำตนเอง และแบบปกติมีระดับความพึงพอใจต่างกันซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

นักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบนำตนเอง มีความพึงพอใจต่อการเรียนรู้ในระดับมากเนื่องจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบนำตนเองนั้น เป็นการเปิดโอกาสต่อการเรียนรู้ ทำให้นักเรียนมีความสนใจในการเรียน มีความพึงพอใจในความคิดริเริ่มของตน ความรักการเรียน และคาดหวังว่าจะเรียนอย่างต่อเนื่อง ความสนใจหาแหล่งความรู้ การมีความอดทนต่อข้อสงสัย การมีการยอมรับคำวิจารณ์ และมีความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ซึ่งสังเกตจากการเขียนสัญญาการเรียนของนักเรียน ซึ่งนักเรียนแต่ละคนในกลุ่มออกมาสะท้อนความรู้สึกลงในการทำงานของตนเองให้สมาชิกในกลุ่มฟังด้วย การบอกเล่าจากการบันทึกในแบบบันทึกกิจกรรมหรือการเขียนจดหมายถึงครูตามแบบบันทึกการเรียนสิ่งเหล่านี้สะท้อนให้เห็นถึงความรับผิดชอบของตนเอง และความพึงพอใจต่อสิ่งที่ได้ปฏิบัติจนประสบความสำเร็จและให้รางวัลแก่ตัวเอง ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับข้อสรุปของ สุทธิรัตน์ รุจเกียรติกำจร (2541 : 66) กล่าวว่าในการเรียนรู้ด้วยตนเองนั้นมีส่วนประกอบที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ โดยเกิดแรงผลักดันเพื่อสนองตอบความต้องการของวิชา และความพึงพอใจของผู้เรียนเอง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภิภาวรรณ สิงห์พริ้ง ทศนีย์ ดันติพิศาลกุล อังคณา จันแดง และภุชงค์ แพรขาว (2549) ศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการเรียนการสอนวิชาพื้นฐานของคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี เพื่อหาข้อมูลที่ใช้เป็นแนวทางในการวิเคราะห์ และปรับปรุงเนื้อหา ปรับปรุงการเรียนการสอนในรายวิชาพื้นฐานของคณะวิทยาศาสตร์ และได้ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยเกื้อหนุน เช่น อุปกรณ์ประกอบในการเรียนการสอน สภาพห้องเรียน และขนาดกลุ่มเรียน จากผลการวิจัยพบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจในการเตรียมพร้อมต่อการสอนวิชาบรรยายที่ระดับมาก ความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนและคุณลักษณะผู้สอนที่ระดับปานกลาง ความพึงพอใจต่อวิชาปฏิบัติการของวิชาพื้นฐานระดับมาก และนักศึกษาให้ความเห็นเรื่องความซ้ำซ้อนของเนื้อหาวิชาพื้นฐานคณะวิทยาศาสตร์กับเนื้อหาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่ระดับปานกลาง

ผู้วิจัยได้สังเกตในขณะที่ดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้แบบนำตนเองพบว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบนำตนเองนั้นมีความพึงพอใจต่อการเรียนรู้มากกว่านักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบปกติ ซึ่งสังเกตได้จากการแสดงออกของพฤติกรรม การกระตือรือร้นในการเรียน การปฏิบัติกิจกรรมในการปฏิบัติงานกระบวนการกลุ่ม มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายในการปฏิบัติงานจนสำเร็จบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ และจาก

การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงความรู้สึก ผู้เรียนแสดงความรู้สึกไว้ว่า ชอบวิธีการเรียนแบบนี้ การได้เขียนสัญญาการเรียนเป็นสิ่งที่แปลกใหม่ การได้แลกเปลี่ยนความรู้กับเพื่อนทำให้ไม่เครียด รู้สึกสนุก การเปิดโอกาสให้ทุกคนมีอิสระในการเรียน ศึกษาค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเองไม่มีใครบังคับเป็นสิ่งที่ดีมาก นักเรียนสะท้อนความรู้สึกต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบนำตนเองว่า ชอบวิธีการเรียนแบบนี้แสดงว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบนำตนเองเป็นวิธีที่ดี ทำให้นักเรียนรู้สึกสนุกในการเรียน การค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง เนื่องจากมีเป้าหมายและแนวทางที่ชัดเจนที่ได้เขียนไว้ในบันทึกสัญญาการเรียน เมื่อเรียนจบเนื้อหาในบทเรียนนักเรียนแต่ละคนจะให้รางวัลแก่ตนเองที่ทำงานที่ตนเองรับผิดชอบสำเร็จบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุนทร โตบัว (2546 : 142) พบว่าผลการประเมินความพึงพอใจต่อการเรียนการสอนนักศึกษา มีความพึงพอใจต่อการเรียนการสอนในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่า รูปแบบการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพสามารถพัฒนานักศึกษาให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองได้ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ โนลส์ (Knowles, 1975 : 18) ความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองเกิดจากความคิดริเริ่มของบุคคลในเรื่องหนึ่งตามความต้องการ และความสนใจของตนเอง มีการวางแผนวางจุดมุ่งหมายในการเรียน โดยอาศัยความช่วยเหลือจากผู้อื่นหรือไม่ก็ตาม สามารถเรียนรู้ด้วยวิธีการที่เหมาะสม และสามารถประเมินผลการเรียนรู้ด้วยนั้นได้ บุคคลที่เรียนรู้ด้วยตนเองจะเรียนรู้ได้มากกว่าบุคคลที่เป็นผู้รับหรือให้ผู้สอนถ่ายทอดวิชาความรู้ให้ โดยจะเรียนอย่างตั้งใจ มีแรงจูงใจสูง มีความเป็นตัวของตัวเองเพิ่มมากขึ้น และสามารถดำเนินชีวิตได้ด้วยตนเอง

จากเหตุผลและข้อสรุปของงานวิจัยดังกล่าวมาทั้งหมด เป็นการสนับสนุนว่าการจัดการเรียนรู้แบบนำตนเองเป็นการพัฒนาการเรียนรู้และประสบการณ์การเรียน ตลอดจนความสามารถในการวางแผนการปฏิบัติและการประเมินผลของกิจกรรมการเรียนทั้งในลักษณะที่เป็นเฉพาะบุคคล และในฐานะที่เป็นสมาชิกของกลุ่มการเรียนที่ร่วมมือกัน การเรียนรู้ด้วยแบบนำตนเองนั้นเป็นกระบวนการเรียนที่แต่ละคนสามารถเริ่มกำหนดความต้องการการเรียนรู้ได้ด้วยตัวเอง สร้างจุดประสงค์ในการเรียนรู้ สามารถเลือกวิธีการเรียนอย่างอิสระ และประเมินผลการเรียนได้ด้วยตนเอง แต่อย่างไรก็ตามกระบวนการนี้ไม่ได้หมายถึงการเรียนโดยลำพัง แต่อาจเรียนร่วมกันเป็นกลุ่ม เป็นชั้นเรียน เพราะความจริงแล้วการเรียนแบบนี้มักจะเกิดขึ้นได้จากคนหลายกลุ่ม เช่น จากครู อาจารย์ สถาบันการศึกษา นั่นคือผู้เรียนยังเป็นตัวของตัวเองในท่ามกลางความช่วยเหลือของผู้อื่น ซึ่งจะเห็นได้จากการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกอย่างรวดเร็ว ผู้เรียนจึงมีความจำเป็นต้องเรียนรู้ด้วยการนำตนเองและแสวงหาความรู้อยู่เสมอ เพื่อให้ก้าวหน้าทันกับวิทยาการใหม่ ๆ ดังนั้น ความสามารถในการเรียนรู้แบบนำตนเอง จึงถือเป็นความสามารถอีกด้านหนึ่งที่มีความสำคัญเป็นอย่างมากและควรส่งเสริมให้มีขึ้นในตัวผู้เรียนเพื่อที่จะปลูกฝังให้ผู้เรียนรักการเรียนรู้ เพื่อนำไปสู่การเป็นผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต และเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ที่ยั่งยืนต่อไป

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย เรื่อง “ผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบนำตนเองที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสังคมศึกษาและความพึงพอใจที่มีต่อการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5” ที่มีผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น และความพึงพอใจที่มีต่อการเรียนรู้ในระดับมาก ผู้วิจัยมีข้อเสนอดังต่อไปนี้

สำหรับผู้สอน

1. ครูผู้สอนควรจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบนำตนเอง เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีความคิดริเริ่ม มีความเป็นอิสระในการเรียนรู้ และมีความมั่นใจในความสามารถที่จะทำงานด้วยตนเองได้ดีรับการเรียนรู้ มีทักษะในการศึกษารู้อแหล่งทรัพยากรทางความรู้ มีความสามารถในการพัฒนาแผนการเรียนและการทำงานของตนเอง
2. การกำหนดบทบาทของครูผู้สอนและผู้เรียน ควรเน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นของตนเอง เพื่อที่จะได้พัฒนากระบวนการคิดที่นำมาใช้งานได้อย่างเหมาะสม โดยเฉพาะความสามารถคิดแก้ปัญหาด้วยวิธีใหม่ ๆ ใช้จินตนาการเพื่อเกิดความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งสุดท้ายจะสามารถพัฒนาตนเองเป็นผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต และมีความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเอง

สำหรับผู้เรียน

1. นักเรียนควรมีโอกาสในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ด้วยตนเอง และสามารถประเมินความก้าวหน้าในการเรียน เพื่อให้การเรียนประสบความสำเร็จบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้
2. นักเรียนควรมีโอกาสศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง โดยต้องไม่เป็นผู้ที่รับความรู้จากครูผู้สอนเพียงผู้เดียว ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนเกิดความรักในการเรียนรู้และใช้ประโยชน์จากการเรียนรู้ได้เป็นอย่างดี

สำหรับสถานศึกษา

1. ผู้บริหารควรส่งเสริมให้มีการนำรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบนำตนเองมาใช้ในโรงเรียน หรือสนับสนุนให้นักเรียนมีความรับผิดชอบในการเรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเอง และเต็มใจเรียนในสิ่งที่ต้องการเรียนรู้
2. ผู้บริหารควรสนับสนุนให้มีการศึกษาค้นคว้า วิจัย มีการจัดอบรมสัมมนา ให้คำแนะนำแก่ครูในเรื่อง การสอนและนวัตกรรมการเรียนรู้แบบนำตนเอง เพื่อให้ครูมีประสิทธิภาพในการสอนเพื่อให้เป็นไปตามแนวทางการปฏิรูปการเรียนรู้

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบนำตนเองในรูปแบบที่ใช้ทักษะกระบวนการ เพื่อให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น
2. ควรศึกษาผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบนำตนเองที่มีตัวแปรอื่น ๆ เช่น ด้านความเป็นผู้รู้ที่ดี มีความคิดสร้างสรรค์ ความมีระเบียบวินัยในตนเอง เป็นต้น